

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Plastmasu saturošu izstrādājumu patēriņa samazināšanas likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1. pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

- 1) **laist tirgū** — izstrādājumu darīt pieejamu (piegādāt izplatīšanai, patēriņam vai izmantošanai) tirgū pirmo reizi;
- 2) **oksonoārdāma plastmasa** — plastmasas materiāli, kas satur piedevas, kuru oksidācijas procesā notiek plastmasas materiāla sadrumstalošanās mikrofragmentos vai ķīmiska sadalīšanās;
- 3) **plastmasa** — materiāls, kas sastāv no polimēra atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra regulas (EK) Nr. 1907/2006, kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*) un ar kuru izveido Eiropas Ķīmikāliju aģentūru, groza direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes direktīvu 76/769/EEK un Komisijas direktīvu 91/155/EEK, direktīvu 93/67/EEK, direktīvu 93/105/EK un direktīvu 2000/21/EK (turpmāk — regula Nr. 1907/2006) 3. panta 5. punktā noteiktajai definīcijai, kuram var būt pievienotas piedevas vai citas vielas un kurš spēj funkcionēt kā gatavo izstrādājumu galvenā strukturālā sastāvdaļa, izņemot ķīmiski nemodificētus dabiskos polimērus;
- 4) **piegružošana** — vienreizlietojama plastmasu saturoša izstrādājuma vai plastmasu saturoša zvejas rīka izmešana vai atstāšana tam neparedzētā vietā, kā dēļ tas nokļūst vidē vai kanalizācijas sistēmā;
- 5) **ražotājs** — fiziskā vai juridiskā persona, kas veic komercdarbību Latvijā, citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai trešā valstī un ražo, piepilda, pārdod, iaved no citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai importē no trešās valsts neatkarīgi no izmantotajiem tirdzniecības paņēmieniem, tostarp ar distances līgumu atbilstoši normatīvajiem aktiem par distances līgumu, un Latvijas Republikā laiž tirgū vienreizlietojamus plastmasu saturošus izstrādājumus (arī pildītus) vai plastmasu saturošus zvejas rīkus, izņemot personas, kas veic Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra regulas (ES) Nr. 1380/2013 par kopējo zivsaimniecības politiku un ar ko groza Padomes regulas (EK) Nr. 1954/2003 un (EK) Nr. 1224/2009 un atceļ Padomes regulas (EK) Nr. 2371/2002 un (EK) Nr. 639/2004 un Padomes lēmumu 2004/585/EK 4. panta 28. punktā definētās zvejas darbības;
- 6) **vienreizlietojams plastmasu saturošs izstrādājums** — izstrādājums, kas pilnībā vai daļēji izgatavots no plastmasas un nav projektēts, izstrādāts vai laists tirgū, lai aprītes ciklā to pārvietotu vai nodrošinātu tā vairākkārtēju izmantošanu, to atkārtoti piepildot vai lietojot tam pašam nolūkam, kādam tas sākotnēji paredzēts;
- 7) **zvejas rīks** — jebkurš priekšmets vai aprīkojuma daļa, ko zvejā vai akvakultūrā izmanto jūras bioloģisko

resursu zvejošanai, ķeršanai vai audzēšanai vai kas peld pa jūras ūdens virsmu un tiek izmantots jūras bioloģisko resursu pievilināšanai un ķeršanai vai audzēšanai;

8) **zvejas rīku atkritumi** — zvejas rīks, no kura tā valdītājs atbrīvojas, ir nolēmis vai spiests atbrīvoties, tostarp visas atsevišķās sastāvdaļas, vielas vai materiāli, kas zvejas rīka izmešanas, tostarp pamešanas vai pazaudēšanas, brīdī bija tā daļa vai bija tam piestiprināti.

2. pants. Likuma mērķis

Šā likuma mērķis ir novērst un samazināt konkrētu vienreizlietojamu plastmasu saturošu izstrādājumu un plastmasu saturošu zvejas rīku ietekmi uz vidi, īpaši ūdens vidi, un cilvēku veselību, kā arī veicināt pāreju uz aprites ekonomiku ar inovatīviem un ilgtspējīgiem darījumdarbības modeļiem, izstrādājumiem un materiāliem, tādējādi sekmējot iekšējā tirgus efektīvu darbību.

3. pants. Likuma piemērošanas izņēmumi

Likums neattiecas uz:

- 1) pārtikas iepakojumu žāvētai pārtikai vai pārtikai, ko pārdod aukstu un kam vajadzīga turpmāka sagatavošana;
- 2) primāro tirdzniecības iepakojumu, kurā pārdod vairāk nekā vienu pārtikas porciju;
- 3) sekundāro iepakojumu;
- 4) ķīmiski nepārveidotām vielām atbilstoši regulas Nr. 1907/2006 3. panta 40. punktā noteiktajai definīcijai;
- 5) maisījumiem — krāsām, tintēm un līmvielām — atbilstoši regulas Nr. 1907/2006 3. panta 2. punktā noteiktajai definīcijai.

II nodaļa

Ierobežojumi un prasības attiecībā uz plastmasu saturošiem izstrādājumiem

4. pants. Aizliegums plastmasu saturošu izstrādājumu laišanai tirgū

(1) Ražotājam aizliegts laist tirgū šādus vienreizlietojamus plastmasu saturošus izstrādājumus:

- 1) vates kociņus, izņemot gadījumu, kad tie ir iekļauti Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 5. aprīļa regulas (ES) 2017/745, kas attiecas uz medicīniskām ierīcēm, ar ko groza direktīvu 2001/83/EK, regulu (EK) Nr. 178/2002 un regulu (EK) Nr. 1223/2009 un atceļ Padomes direktīvas 90/385/EK un 93/42/EEK (turpmāk — regula Nr. 2017/745) darbības jomā;
- 2) galda piederumus (dakšiņas, naži, karotes, irbulīši);
- 3) šķīvjus;
- 4) salmiņus, izņemot gadījumu, kad tie ir iekļauti regulas Nr. 2017/745 darbības jomā;
- 5) dzērienu maisāmkociņus;
- 6) baloniem piestiprināmus un to turēšanai domātus kociņus un šādu kociņu mehānismus, izņemot rūpnieciskiem vai citiem profesionālas lietošanas mērķiem paredzētus balonus, kas netiek izplatīti patērētājiem;
- 7) no putu polistirola izgatavotu pārtikas iepakojumu, tostarp pārtikas iepakojumu, ko izmanto ātrajām uzkodām vai citam ēdienam, kas gatavs tūlītējam patēriņam (ēdiena traukus ar vāku vai bez tā), ja ēdiens:

- a) paredzēts tūlītējam patēriņam vai nu uz vietas, vai līdzņemšanai,
- b) parasti tiek patērēts no iepakojuma trauka,
- c) gatavs patērēšanai bez turpmākas sagatavošanas (cepšanas, vārīšanas, sildīšanas u. tml.);

8) no putu polistirola izgatavotu dzērienu iepakojumu un tā korķīšus un vāciņus, kā arī dzērienu glāzes.

(2) Ražotājam aizliegts laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no oksonoārdāmas plastmasas.

(3) Šajā pantā noteiktais aizliegums laist tirgū no putu polistirola izgatavotu pārtikas iepakojumu neattiecas uz tādu dzērienu iepakojumu, šķīvjiem, paciņām un iesaiņojumu, kurā iepakota pārtika un kurā pārtiku individuālam patēriņam iepakojuma ražošanas līnijā, pēc tam nogādājot uz tirdzniecības vietu, kas atrodas ārpus ražotnes vai ražotāja noliktavas.

5. pants. Patērētāja informēšana par izstrādājumiem, uz kuriem attiecas patēriņa samazināšanas prasība

(1) Ražotājam ir pienākums:

- 1) kā alternatīvu šā panta otrajā daļā noteiktajiem vienreizlietojamiem plastmasu saturošiem izstrādājumiem piedāvāt vai pārdot patērētājam atkārtoti lietojamus plastmasas izstrādājumus vai izstrādājumus, kas nesatur plastmasu;
- 2) informēt patērētājus par iespēju izmantot līdzpaņemtas dzērienu glāzes vai pārtikas iepakojumu kā alternatīvu šā panta otrajā daļā noteiktajiem vienreizlietojamiem plastmasu saturošiem izstrādājumiem;
- 3) neizsniegt patērētājam bez maksas šā panta otrajā daļā noteiktos vienreizlietojamus plastmasu saturošus izstrādājumus.

(2) Vienreizlietojami plastmasu saturoši izstrādājumi, uz kuriem attiecas prasības par patēriņa samazināšanu, ir:

- 1) dzērienu glāzes un to vāciņi;
- 2) pārtikas iepakojums, tostarp pārtikas iepakojums, ko izmanto ātrajām uzkodām vai citam ēdienam, kas gatavs tūlītējam patēriņam (ēdiena trauki ar vāku vai bez tā), ja ēdiens:
 - a) paredzēts tūlītējam patēriņam uz vietas vai līdzņemšanai,
 - b) parasti tiek patērēts no iepakojuma trauka,
 - c) gatavs patērēšanai bez turpmākas sagatavošanas (cepšanas, vārīšanas, sildīšanas u. tml.).

(3) Šā panta prasības par patērētāju informēšanu un patēriņa samazināšanu neattiecas uz tādu dzērienu iepakojumu, šķīvjiem, paciņām un iesaiņojumu, kurā iepakota pārtika un kurā pārtiku individuālam patēriņam iepakojuma ražošanas līnijā, pēc tam nogādājot uz tirdzniecības vietu, kas atrodas ārpus ražotnes vai ražotāja noliktavas.

6. pants. Prasības attiecībā uz plastmasu saturošiem izstrādājumiem

(1) Ražotāji drīkst laist tirgū dzērienus vienreizlietojamā plastmasu saturošā vai kompozīta iepakojumā ar ietilpību līdz trim litriem (dzērienu iepakojums, tā korķīši un vāciņi), ja dzērienu iepakojums satur vismaz 30 procentus pārstrādātas plastmasas.

(2) Ražotājs šā panta pirmajā daļā noteikto dzērienu iepakojumu var laist tirgū tikai tad, ja no plastmasas izgatavotie korķīši un vāciņi visā paredzētajā dzērienu iepakojuma lietošanas laikā nav atdalāmi no dzērienu iepakojuma. Minētais noteikums neattiecas uz dzērienu iepakojumu ar metāla korķīšiem un vāciņiem ar plastmasas blīvēm.

(3) Šā panta pirmās un otrās daļas prasības neattiecas uz dzērienu iepakojumu no stikla vai metāla, kam ir no plastmasas izgatavoti korķīši un vāciņi, vai dzērienu iepakojumu, kas paredzēts un tiek izmantots īpašiem medicīniskiem nolūkiem paredzētajai pārtikai, kas ir šķidrā veidā, atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 12. jūnija regulas (ES) Nr. 609/2013 par zīdaiņiem un maziem bērniem paredzētu pārtiku, īpašiem

medicīniskiem nolūkiem paredzētu pārtiku un par pilnīgiem uztura aizstājējiem svāra kontrolei, un ar ko atceļ Padomes direktīvu 92/52/EEK, Komisijas direktīvas 96/8/EK, 1999/21/EK, 2006/125/EK un 2006/141/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu 2009/39/EK un Komisijas regulas (EK) Nr. 41/2009 un (EK) Nr. 953/2009 2. panta 2. punkta "g" apakšpunktam.

(4) Šā panta pirmajā daļā noteiktais dzērienu iepakojums, kas atbilst saskaņotajiem standartiem — standartiem, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra regulas (ES) Nr. 1025/2012 par Eiropas standartizāciju, ar ko groza Padomes direktīvas 89/686/EEK un 93/15/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 94/9/EK, 94/25/EK, 95/16/EK, 97/23/EK, 98/34/EK, 2004/22/EK, 2007/23/EK, 2009/23/EK un 2009/105/EK un ar ko atceļ Padomes lēmumu 87/95/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumu Nr. 1673/2006/EK 2. panta 1. punkta "c" apakšpunktā, — vai to daļām, uz kurām atsaucas ir publicētas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī, uzskatāms par atbilstošu šā panta otrās daļas prasībai.

(5) Ministru kabinets nosaka šā panta pirmajā daļā noteiktā mērķrādītāja izpildes aprēķinu.

7. pants. Marķēšanas prasības

(1) Ražotājs nodrošina, ka noteiktiem tirgū laistiem vienreizlietojamiem plastmasu saturošiem izstrādājumiem — higiēniskajām paketēm, tamponiem un tamponu aplikatoriem, mitrajām salvetēm, proti, iepriekš samitrinātām salvetēm personiskās higiēnas un mājaisaimniecības vajadzībām un antibakteriālām mitrajām salvetēm (turpmāk — biocīdi), tabakas izstrādājumiem ar filtriem un filtriem, kas paredzēti lietošanai kopā ar tabakas izstrādājumiem, un dzērienu glāzēm — piemēro prasību uz to iepakojuma vai uz paša izstrādājuma izvietot skaidri saredzamu, salasāmu un neizdzēšamu marķējumu, informējot patērētājus par:

1) veidu, kādā apsaimniekojami izstrādājumu atkritumi, ievērojot atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju;

2) plastmasas saturu izstrādājumā;

3) plastmasas negatīvo ietekmi uz vidi, ja ar to piegūžo vidi vai ievieto atkritumu konteineros, kas tai nav paredzēti.

(2) Ražotājs šā panta pirmajā daļā noteiktos vienreizlietojamus plastmasu saturošus izstrādājumus marķē saskaņā ar šādām prasībām:

1) marķējumu izvieto uz izstrādājuma primārā (tirdzniecības) vai sekundārā iepakojuma. Ja vairākas izstrādājumu vienības tiek grupētas tirdzniecības vietā, marķējums norādāms uz katras izstrādājuma vienības primārā iepakojuma;

2) marķējumu var neizvietot uz iepakojuma, ja tā virsmas laukums ir mazāks par 10 kvadrācentimetriem;

3) plastmasu saturošām dzērienu glāzēm marķējumu izvieto uz glāzes.

(3) Marķēšanas prasības saskaņā ar šā panta pirmo un otro daļu ir noteiktas Komisijas 2020. gada 17. decembra īstenošanas regulas (ES) 2020/2151, ar ko paredz noteikumus par saskaņotām marķējuma specifikācijām, kuras attiecas uz vienreizlietojamiem plastmasas izstrādājumiem, kas norādīti Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas (ES) 2019/904 par konkrētu plastmasas izstrādājumu ietekmes uz vidi samazināšanu pielikuma D daļā (turpmāk — regula Nr. 2020/2151) 2. un 3. pantā.

III nodaļa

Ražotāja paplašinātās atbildības sistēma

8. pants. Ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas piemērošana

(1) Ražotājs neatkarīgi no izmantotās tirdzniecības metodes, kā arī neatkarīgi no distances līguma atbilstoši normatīvajiem aktiem par distances līgumu piemēro ražotāja paplašinātās atbildības sistēmu plastmasu saturošiem zvejas rīkiem un šādiem vienreizlietojamiem plastmasu saturošiem izstrādājumiem:

1) pārtikas iepakojumam, tostarp pārtikas iepakojumam, ko izmanto ātrajām uzkodām vai citam ēdienam, kas gatavs tūlītējam patēriņam (ēdiena trauki ar vāciņu vai bez tā), ja ēdiens:

- a) paredzēts tūlītējam patēriņam uz vietas vai līdzņemšanai,
 - b) parasti tiek patērēts no iepakojuma trauka,
 - c) gatavs patērēšanai bez turpmākas sagatavošanas (cepšanas, vārīšanas, sildīšanas u. tml.);
- 2) paciņām un iesaiņojumam no elastīga materiāla, kas paredzēts pārtikas tūlītējam patēriņam no šāda iesaiņojuma bez turpmākas sagatavošanas;
 - 3) dzērienu iepakojumam ar ietilpību līdz trim litriem, piemēram, plastmasu saturošam vai kompozīta iepakojumam, tā korķīšiem un vāciņiem, izņemot dzērienu iepakojumu no stikla vai metāla, kam ir no plastmasas izgatavoti korķīši un vāciņi;
 - 4) dzērienu glāzēm un to vāciņiem;
 - 5) vieglās plastmasas iepakojumu maisiņiem, kas atbilst iepakojuma likumā noteiktajai definīcijai;
 - 6) mitrajām salvetēm — iepriekš samitrinātām salvetēm personiskās higiēnas un māsaimniecības vajadzībām;
 - 7) baloniem, izņemot rūpnieciskiem vai citiem profesionālas lietošanas mērķiem paredzētiem baloniem, kas netiek izplatīti patērētājiem;
 - 8) tabakas izstrādājumiem ar filtriem;
 - 9) filtriem, kas paredzēti lietošanai kopā ar tabakas izstrādājumiem.

(2) Šā panta prasības par ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas piemērošanu neattiecas uz tādu dzērienu iepakojumu, šķīviem, paciņām un iesaiņojumu, kurā iepakota pārtika un kurā pārtiku individuālam patēriņam iepakojuma ražošanas līnijā, pēc tam nogādājot uz tirdzniecības vietu, kas atrodas ārpus ražotnes vai ražotāja noliktavas.

9. pants. Ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas piemērošana tādiem plastmasu saturošiem izstrādājumiem un iepakojumiem, kuriem piemēro dabas resursu nodokli

(1) Ražotājs, kas laiž tirgū šā likuma 8. panta pirmās daļas 1., 2. un 3. punktā noteikto plastmasu saturošu iepakojumu un šā likuma 8. panta pirmās daļas 4. un 5. punktā noteiktos vienreizlietojamus plastmasu saturošus izstrādājumus, atbilstoši normatīvajos aktos par dabas resursu nodokli noteiktajai kārtībai piemēro ražotāja paplašinātās atbildības sistēmu un slēdz līgumu ar Valsts vides dienestu par izlietotā iepakojuma vai dzērienu glāžu apsaimniekošanas sistēmas piemērošanu.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētajam ražotājam, kas pats neveido ražotāja paplašinātās atbildības sistēmu, ir pienākums slēgt līgumu par dalību izlietotā iepakojuma vai dzērienu glāžu apsaimniekošanas sistēmā ar apsaimniekotāju, kurš ir noslēdzis līgumu ar Valsts vides dienestu par apsaimniekošanas sistēmas piemērošanu.

(3) Ražotājs, lai nodrošinātu ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas darbību attiecībā uz izlietotā iepakojuma vai dzērienu glāžu apsaimniekošanu, papildus normatīvajos aktos par dabas resursu nodokli noteiktajām izmaksām sedz arī izmaksas par šā likuma 8. panta pirmās daļas 1., 2., 3., 4. un 5. punktā noteikto vienreizlietojamu plastmasu saturošu izstrādājumu radītā vides piegružojuma savākšanu un savāktu atkritumu apsaimniekošanu.

10. pants. Ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas piemērošana tabakas izstrādājumiem un to filtriem, higiēnas precēm, baloniem un zvejas rīkiem

(1) Ražotājs, kas laiž tirgū šā likuma 8. panta pirmās daļas 6., 7., 8. un 9. punktā noteiktos vienreizlietojamus plastmasu saturošus izstrādājumus vai plastmasu saturošus zvejas rīkus, attiecībā uz šo izstrādājumu vai plastmasu saturošu zvejas rīku atkritumu apsaimniekošanu izpilda vienu no šādiem nosacījumiem:

- 1) izveido un piemēro ražotāja paplašinātās atbildības sistēmu;
- 2) slēdz līgumu ar ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas komersantu par dalību ražotāja paplašinātās atbildības sistēmā.

(2) Ministru kabinets nosaka:

1) kārtību, kādā ražotājs, kas pats piemēro ražotāja paplašinātās atbildības sistēmu, vai ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas komersants, ar kuru ražotājs ir noslēdzis līgumu (turpmāk — ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas komersants), iesniedz Valsts vides dienestam dokumentus, kas apliecina ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas piemērošanu attiecībā uz šā panta pirmajā daļā minētajiem vienreizlietojamiem plastmasu saturošiem izstrādājumiem vai plastmasu saturošiem zvejas rīkiem, un iesniedzamo dokumentu saturu;

2) kārtību, kādā Valsts vides dienests izskata dokumentus, kas apliecina ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas piemērošanu, un pieņem lēmumu par ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas komersantu;

3) prasības attiecībā uz ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas izveidi un piemērošanu, kā arī ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas komersanta pienākumus;

4) par atkritumiem kļuvušu plastmasu saturošu zvejas rīku savākšanas mērķus un izpildes termiņus;

5) kārtību, kādā ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas komersants iesniedz Valsts vides dienestam pārskatu par ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas īstenošanu, pārskata veidlapas paraugu un pārskatā iekļaujamo informāciju;

6) kārtību, kādā Valsts vides dienests izskata pārskatu par ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas īstenošanu.

(3) Lai nodrošinātu ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas darbību, šā likuma 8. panta pirmās daļas 6., 7., 8. un 9. punktā noteikto vienreizlietojamu plastmasu saturošu izstrādājumu ražotājs sedz vismaz šādas izmaksas, kas saistītas ar:

1) šā likuma 13. pantā noteiktajiem informēšanas pasākumiem;

2) minēto izstrādājumu radītā pieguļojuma savākšanu un savāktu atkritumu apsaimniekošanu;

3) šā panta otrajā daļā minētā pārskata sagatavošanu par ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas īstenošanu.

(4) Ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas komersants:

1) nodrošina, ka šā panta trešajā daļā noteiktās izmaksas nepārsniedz izmaksas, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu šā panta trešajā daļā minētos pakalpojumus;

2) ievēro savā darbībā un lēmumu pieņemšanā caurredzamības principu, tostarp pamato ar ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas īstenošanu saistītās izmaksas;

3) sedz pašvaldību izmaksas, kas saistītas ar vides pieguļojuma savākšanu un attiecināmas tikai uz darbībām, kuras publiskās vietās veic pašvaldība, pašvaldības kapitālsabiedrība vai sadzīves atkritumu apsaimniekotājs, ar kuru pašvaldība atbilstoši normatīvajiem aktiem par atkritumu apsaimniekošanu noslēgusi atkritumu apsaimniekošanas līgumu, maksājot līgumā noteikto atkritumu apsaimniekošanas maksu;

4) izstrādā izmaksu aprēķinu. Izmaksu pozīcijas nosaka Ministru kabinets.

(5) Ražotājs, kas laiž tirgū tabakas izstrādājumus ar filtriem vai filtrus, kas paredzēti lietošanai kopā ar tabakas izstrādājumiem, papildus šā panta trešajā daļā noteiktajām izmaksām sedz arī izmaksas saistībā ar to minēto izstrādājumu atkritumu savākšanu un apsaimniekošanu, kuri izmesti publiskās vietās, tostarp infrastruktūras izveidi un uzturēšanu (noteikta tipa atkritumu konteineru izvietošana publiskās vietās u. c.).

(6) Plastmasu saturošu zvejas rīku ražotāji sedz izmaksas, kas saistītas ar:

1) plastmasu saturošu zvejas rīku atkritumu dalītu savākšanu, nodošanu ostas atkritumu pieņemšanas un tām līdzvērtīgās savākšanas iekārtās un šo atkritumu apsaimniekošanu;

2) šā likuma 13. pantā noteiktajiem informēšanas pasākumiem.

(7) Ministru kabinets nosaka šā likuma 8. panta pirmās daļas 6., 7., 8. un 9. punktā minēto vienreizlietojamu plastmasu saturošu izstrādājumu atkritumu apjoma noteikšanas un maksāšanas kārtību attiecībā uz atkritumiem, par kuru savākšanu un apsaimniekošanu ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas komersants sedz pašvaldībai šā panta ceturtās daļas 3. punktā minēto maksu.

11. pants. Citas Eiropas Savienības dalībvalsts ražotāja pilnvarotās personas tiesības

Ja citas Eiropas Savienības dalībvalsts ražotājs Latvijas Republikas teritorijā laiž tirgū vienreizlietojamus plastmasu saturošus izstrādājumus vai plastmasu saturošus zvejas rīkus, tas var piedalīties ražotāja paplašinātās atbildības sistēmā ar nosacījumu, ka ir reģistrēts Valsts ieņēmumu dienestā kā nodokļu maksātājs vai ir rakstveidā pilnvarojis personu, kas veic komercdarbību Latvijas Republikas teritorijā, pārņemt attiecīgās valsts izstrādājumu ražotāja saistības Latvijas Republikas teritorijā attiecībā uz šajā pantā noteikto ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas dalībnieka pienākumu izpildi. Citas valsts ražotājs informē ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas komersantu par minēto pilnvaroto personu.

IV nodaļa

Plastmasu saturošu izstrādājumu dalītā savākšana un informēšanas pasākumi

12. pants. Dalītās savākšanas sistēma

Ražotājs, kas laiž tirgū dzērienu šā likuma 6. panta pirmajā daļā noteiktajā dzērienu iepakojumā, nodrošina, ka minētais iepakojums tiek dalīti savākts, ievērojot normatīvo aktu prasības par dabas resursu nodokli un iepakojumu, tostarp depoziņa iepakojumu.

13. pants. Patērētāja informēšanas pienākums

Ražotājs, kas laiž tirgū šā likuma 8. pantā noteiktos vienreizlietojamus plastmasu saturošus izstrādājumus vai plastmasu saturošus zvejas rīkus, nodrošina, ka patērētājs tiek informēts par:

- 1) pieejamām vienreizlietojamu plastmasu saturošu izstrādājumu vai plastmasu saturošu zvejas rīku alternatīvām, kas ir atkārtoti izmantojami, tostarp atkārtotas izmantošanas sistēmām, kā arī veidu, kādā apsaimniekojami to atkritumi, tostarp publicējot informāciju par vienreizlietojamu plastmasu saturošu izstrādājumu vai plastmasu saturošu zvejas rīku atkritumu pieņemšanas vietām vienotās dalītās atkritumu savākšanas informācijas sistēmā "Šķiro viegli", ievietojot saiti uz to savā tīmekļvietnē;
- 2) plastmasas negatīvo ietekmi uz vidi, īpaši jūras vidi, ja ar plastmasas izstrādājumiem vai plastmasu saturošiem zvejas rīkiem piegružo vidi vai tos nepareizi apsaimnieko, piemēram, ievietojot izstrādājumus neatbilstošos atkritumu konteineros, kā dēļ patērētājs ir spiests maksāt lielāku maksu par šādu atkritumu apsaimniekošanu;
- 3) risku, ko minētie vienreizlietojami plastmasu saturoši izstrādājumi rada kanalizācijas sistēmām, ja šie izstrādājumi tiek izmesti tam neparedzētās vietās un nokļūst šajās sistēmās, piemēram, ja šie izstrādājumi nosprosto sūkņus un bloķē caurules, tiek nodarīts būtisks ekonomisks kaitējums kanalizācijas tīkliem, kura novēršana ir dārgs un laikietilpīgs pasākums, no kura var izvairīties, šos vienreizlietojamus plastmasu saturošus izstrādājumus izmetot atbilstoši ražotāja norādēm.

V nodaļa

Informācijas sistēma, ziņošana un kontrole

14. pants. Ražotāja, kā arī iepakojuma un atkritumu apsaimniekotāja ziņošanas pienākums

(1) Ražotājs apkopo datus par:

- 1) tirgū laisto vienreizlietojamu plastmasu saturošu izstrādājumu vai plastmasu saturošu zvejas rīku daudzumu svara vienībā;

2) pārstrādātas plastmasas saturu šā likuma 6. panta pirmajā daļā noteiktajā dzērienu iepakojumā;

3) tirgū laisto tabakas izstrādājumu ar filtriem un lietošanai kopā ar tabakas izstrādājumiem paredzētu filtru daudzumu svara vienībā.

(2) Iepakojuma apsaimniekotājs un atkritumu apsaimniekotājs apkopo datus par tirgū laistu vienreizlietojamu plastmasu saturošu izstrādājumu vai plastmasu saturošu zvejas rīku:

1) daudzumu svara vienībā;

2) reģenerēto, pārstrādāto un apglabāto daudzumu Latvijas teritorijā un ārvalstīs.

(3) Ražotājs vai atkritumu apsaimniekotājs apkopo datus par savākto tabakas izstrādājumu ar filtriem un filtru, kas paredzēti lietošanai kopā ar tabakas izstrādājumiem, atkritumu daudzumu svara vienībā.

(4) Šā panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā minētos datus glabā vismaz trīs gadus un sniedz Valsts vides dienestam pēc pieprasījuma.

(5) Ministru kabinets nosaka:

1) kārtību, kādā ražotājs iesniedz Valsts vides dienestam ziņojumu par vienreizlietojamu plastmasu saturošu izstrādājumu vai plastmasu saturošu zvejas rīku un to atkritumu apsaimniekošanu, ziņojuma veidlapas paraugu un ziņojumā iekļaujamo informāciju;

2) kritērijus plastmasu saturošu izstrādājumu klasifikācijai atbilstoši to vienreizējai un atkārtotai lietojamībai.

15. pants. Atbildīgo institūciju ziņošanas pienākums

(1) Valsts vides dienests, pamatojoties uz ražotāju un ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas komersantu iesniegtajiem pārskatiem (šā likuma 10. panta otrā daļa un 14. panta pirmā, otrā un trešā daļa), katru gadu sagatavo ziņojumu par vienreizlietojamiem plastmasu saturošiem izstrādājumiem, plastmasu saturošiem zvejas rīkiem un to apsaimniekošanu.

(2) Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" šā panta pirmajā daļā minēto ziņojumu ievieto Eiropas Komisijas datubāzē 18 mēnešu laikā pēc pārskata gada beigām.

16. pants. Kontroli veicošās institūcijas

Šajā likumā noteikto prasību ievērošanu kontrolē:

1) Valsts vides dienests — ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas komersanta darbību;

2) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs — izstrādājumus atbilstoši centra kompetencei;

3) Pārtikas un veterinārais dienests — tā ražotāja darbību, kurš ievieš vai importē, laiž tirgū un dara pieejamus tirgū saskarei ar pārtiku paredzētus izstrādājumus un iepakotu pārtiku;

4) Veselības inspekcija — šā likuma 7. panta prasību ievērošanu atbilstoši inspekcijas kompetencei.

VI nodaļa

Administratīvie pārkāpumi plastmasu saturošu izstrādājumu ražošanas un izplatīšanas jomā un kompetence administratīvo pārkāpumu procesā

17. pants. Administratīvie pārkāpumi plastmasu saturošu izstrādājumu ražošanas un izplatīšanas jomā

(1) Par vienreizlietojamu plastmasu saturošu izstrādājumu alternatīvu nepiedāvāšanu, ja uz minētajiem izstrādājumiem attiecas prasības par šādu izstrādājumu alternatīvu piedāvāšanu, vai atkārtoti lietojamu plastmasas

izstrādājumu vai izstrādājumu, kas nesatur plastmasu, nepārdošanu patērētājam piemēro fiziskajai personai brīdinājumu vai naudas sodu līdz trīsdesmit piecām naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — brīdinājumu vai naudas sodu no trim līdz septiņdesmit naudas soda vienībām.

(2) Par patērētāja neinformēšanu par vienreizlietojamu plastmasu saturošu izstrādājumu alternatīvām, ja uz minētajiem izstrādājumiem attiecas prasības par patērētāja informēšanu par šādu izstrādājumu alternatīvu piedāvāšanu vai patērētāja informēšanu par tā iespējām izmantot līdzpaņemtas dzērienu glāzes vai pārtikas iepakojumu, vai patērētāja neinformēšanu par patērētāja iespējām izmantot līdzpaņemtas dzērienu glāzes vai pārtikas iepakojumu piemēro fiziskajai personai brīdinājumu vai naudas sodu līdz trīsdesmit piecām naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — brīdinājumu vai naudas sodu no trim līdz septiņdesmit naudas soda vienībām.

(3) Par vienreizlietojamu plastmasu saturošu izstrādājumu bezmaksas izsniegšanu patērētājam, ja uz minētajiem izstrādājumiem attiecas prasības par šādu izstrādājumu izsniegšanu par maksu, piemēro fiziskajai personai brīdinājumu vai naudas sodu līdz trīsdesmit piecām naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — brīdinājumu vai naudas sodu no trim līdz septiņdesmit naudas soda vienībām.

(4) Par prasību neievērošanu par pārstrādātas plastmasas saturu to dzērienu iepakojumā, uz kuru attiecas prasības par dizainu, piemēro naudas sodu no divdesmit astoņām līdz tūkstoš četrdesmit naudas soda vienībām.

(5) Par prasību neievērošanu par plastmasas korķīšu vai vāciņu neatdalāmību no tādu dzērienu iepakojuma visā paredzētajā dzērienu iepakojuma lietošanas laikā, uz kuru attiecas prasības par dizainu, piemēro naudas sodu no septiņdesmit līdz piecsimt astoņdesmit naudas soda vienībām.

(6) Par marķējuma neizvietošanu uz vienreizlietojamiem plastmasu saturošiem izstrādājumiem, uz kuriem attiecas prasības par marķējumu, piemēro naudas sodu fiziskajai personai līdz septiņdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no sešām līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām.

(7) Par vienreizlietojamu plastmasu saturošu izstrādājumu, uz kuriem attiecas prasības par marķējumu, marķēšanu ar regulas Nr. 2020/2151 prasībām neatbilstošu marķējumu piemēro naudas sodu fiziskajai personai līdz septiņdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no sešām līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām.

(8) Par vienreizlietojamu plastmasu saturošu izstrādājumu, kurus aizliegts laist tirgū, un no oksonoārdāmas plastmasas izgatavotu izstrādājumu laišanu tirgū piemēro naudas sodu fiziskajai personai no septiņām līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no piecdesmit sešām līdz tūkstoš četrdesmit naudas soda vienībām.

18. pants. Kompetence administratīvo pārkāpumu procesā

(1) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 17. panta sestajā, septītajā un astotajā daļā minētajiem pārkāpumiem veic Patērētāju tiesību aizsardzības centrs.

(2) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 17. panta pirmajā, otrajā, trešajā, ceturtajā, piektajā, sestajā, septītajā un astotajā daļā minētajiem pārkāpumiem, ja pārkāpums attiecināms uz saskarei ar pārtiku paredzētiem izstrādājumiem, veic Pārtikas un veterinārais dienests.

(3) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 17. panta sestajā un septītajā daļā minētajiem pārkāpumiem attiecībā uz tabakas izstrādājumiem ar filtriem un filtriem, kas paredzēti lietošanai kopā ar tabakas izstrādājumiem, un biocīdiem veic Veselības inspekcija.

Pārejas noteikumi

1. Šā likuma 4. panta pirmajā un otrajā daļā minēto aizliegumu nepiemēro, ja izstrādājumi laisti tirgū līdz 2021. gada 2. jūlijam un to var dokumentāri pamatot ar preču piegādes dokumentiem vai muitas deklarācijām, kas noformētas atbilstoši muitas procedūrai — laišana brīvā apgrozībā, ko glabā 10 gadus un uzrāda kompetentajām iestādēm pēc to pieprasījuma.

2. Šā likuma 6. panta pirmajā daļā minēto prasību nepiemēro līdz 2029. gada 31. decembrim. Laika posmā no 2025. gada 1. janvāra līdz 2029. gada 31. decembrim ražotāji drīkst laist tirgū dzērienu iepakojumus, kuru galvenā sastāvdaļa ir polietilēntereftalāts, kas satur vismaz 25 procentus pārstrādātas plastmasas.

3. Šā likuma 6. panta otro daļu nepiemēro līdz 2024. gada 2. jūlijam.

4. Šā likuma 7. panta pirmajā daļā minētās marķēšanas prasības nepiemēro izstrādājumiem, kas laisti tirgū līdz 2021. gada 2. jūlijam un ko var dokumentāri pamatot ar preču piegādes dokumentiem vai muitas deklarācijām, kas noformētas atbilstoši muitas procedūrai — laišana brīvā apgrozībā, ko glabā 10 gadus un uzrāda kompetentajām iestādēm pēc pieprasījuma.

5. Līdz 2024. gada 30. decembrim nepiemēro šā likuma 10. panta prasības, bet līdz 2023. gada 4. janvārim nepiemēro šā likuma 10. panta prasības attiecībā uz tabakas izstrādājumiem ar filtriem un filtriem, kas paredzēti lietošanai kopā ar tabakas izstrādājumiem un no akcīzes preču noliktavas tiek nodoti patēriņam.

6. Šā likuma 14. panta pirmās daļas 1. punktā un otrajā daļā minēto datu apkopošanas prasību nepiemēro līdz 2021. gada 31. decembrim, un šā likuma 14. panta pirmās daļas 2. un 3. punktā un trešajā daļā minēto datu apkopošanas prasību nepiemēro līdz 2022. gada 31. decembrim.

7. Ministru kabinets:

1) līdz 2022. gada 1. janvārim izdod šā likuma 14. panta piektās daļas 1. un 2. punktā minētos noteikumus;

2) līdz 2023. gada 1. janvārim izdod šā likuma 6. panta piektajā daļā, 10. panta otrajā daļā, ceturtās daļas 4. punktā un septītajā daļā minētos noteikumus.

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 5. jūnija direktīvas (ES) 2019/904 par konkrētu plastmasas izstrādājumu ietekmes uz vidi samazināšanu.

Likums stājas spēkā 2021. gada 3. jūlijā.

Likums Saeimā pieņemts 2021. gada 27. maijā.

Valsts prezidents *E. Levīts*

Rīgā 2021. gada 4. jūnijā